

Sayı : 64272063- 610- 913
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-17265)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 18.02.2013 tarih ve 43452547-120.00-108602 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/17265 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17265)

Soru 1:

Kömür havzalarındaki elektrik üretim santrallerinin çevre ve halk sağlığı açısından olumsuz şartlara yol açtığı bilinmektedir.

Buradan hareketle;

-Türkiye'nin kömüre bağımlı enerji politikalarından kurtulması için yapılan çalışmalar nelerdir?

Cevap 1:

Kömürden elektrik enerjisi üretimi ortalaması dünyada % 40 iken ülkemizde bu oran 2012 yılı geçici rakamlarına göre % 27 seviyelerindedir. Diğer taraftan ülkemiz enerji talebinde % 75 seviyelerinde dışa bağımlıdır. İstatistiki bilgiler incelendiğinde Türkiye'deki cari açığın en önemli nedenlerinden biri enerjideki dışa bağımlılık olup bunun giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye'de kömürden vazgeçilmesi durumunda enerjide dışa bağımlılığın artması kaçınılmaz olacaktır. Bu nedenle Bakanlığımız, çevre ile uyumlu AB Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliğindeki kriterleri sağlayan yerli kömür kaynaklarını kullanarak, elektrik üreten termik santral yatırımları ile yerli kömür üretiminin teşvik edilmesini sağlayacak politikalar oluşturulmasına yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yeni nesil termik santraller temiz kömür teknolojilerinde çevreye olumsuz etkileri en az indirgenmiş enerji üretim tesisleri olacaktır.

Kömür, ülkemizin yerli enerji kaynakları içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Dolayısıyla temiz kömür teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılarak ülkemiz için önemli olan bu enerji kaynağından faydalanmak zorundayız. Bu çerçevede, kömür kalitesinin yükseltilebilmesi ve çevre dostu olarak kullanılabilmesi amacıyla gelişmiş kömür hazırlama, zenginleştirme ve diğer temiz kömür teknolojilerine büyük önem verilmektedir. Son yıllarda temiz kömür teknolojileri kapsamında kömürün gazlaştırılması, gazın temizlenmesi, IGCC ile elektrik üretimi, kimyasal ve sıvı yakıt üretimi, karbondioksit depolama ve tutulumu, kömür yakma teknolojileri, kömürün farklı alanlarda kullanımı (alternatif ürünler elde edilmesi), yeraltında kömürün gazlaştırılması vb. konularda muhtelif üniversite ve araştırmacı kuruluşlarla imzalanan sözleşmeler çerçevesinde Ar-Ge faaliyetleri yürütülmektedir. Bu konuda Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Tunçbilek sahasında 250 kg/saat kapasiteli kömür gazlaştırma pilot tesisi kurulmuştur. Böylece bu tesiste kömürden sentez gazı elde edilerek kimyasal maddeler ve IGCC ile elektrik üretimi gerçekleştirilecektir. Benzer şekilde Soma Bölgesi'nde biokütle ve kömürün gazlaştırılarak sıvı yakıt elde edilmesi yönünde pilot tesis kurulması çalışmaları devam etmektedir.

Afşin-Elbistan sahalarında "Havza Madenciliği" planlaması modeli uygulanarak, kömür ve kömüre dayalı elektrik üretimini gerçekleştirebilmek için Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ)'nin azınlık ortağı olduğu yabancı sermayeli yatırım modelleri ile sorunu çözebilmek üzere bazı projeler üzerinde çalışılmaktadır. Afşin-Elbistan havzası ülkemizdeki en büyük linyit havzası olup, havzadaki kömürlerin kalorisi çok düşük, kül ve rutubet oranları ise çok yüksektir. Havzada yaklaşık 5000 MW'ın üzerinde elektrik enerjisi üretebilecek bir potansiyel bulunmakta olup söz konusu potansiyelin çevreyle uyumlu bir şekilde ekonomimize kazandırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız, AB hedeflerine uygun olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminin payını 2023 yılına kadar % 30'lar seviyesine çıkarmak üzere Rüzgâr, Güneş ve Biyoyakıt Santralleri ile Hidroenerji potansiyelini kullanacak tedbirleri almakta ve temelde özel sektör aracılığı ile bu yatırımların gerçekleşmesini teşvik

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17265)

etmekte ve desteklemektedir.

Soru 2:

Afşin-Elbistan ve ülkenin diğer bölgelerindeki termik santrallerin olumsuz çevresel etkilerini azaltmak, bu alanları rehabilite etmek için yapılan çalışmalar nelerdir?

Cevap 2:

Ülkemizde gerek kamu gerekse de özel teşebbüsler marifetiyle yapılması planlanan her türlü elektrik enerjisi üretim tesisi 07.02.1993 tarihinde yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği başta olmak üzere birçok yönetmelikte yer alan standartları sağlamakla yükümlüdür. Özellikle atmosfer kirleticilerine karşı elektrik enerjisi üretim santrallerinde:

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,

Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği,

Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği,

gibi birçok yönetmelikte bulunan standartlar tesisin plan, inşaat ve işletme dönemlerinde kontrol altında tutularak çevreye olan olumsuz etkilerin en az seviyeye indirilmesi hedeflenmektedir.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi santrallerinin bir bölümü Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler uygulamaya konulmadan önce planlanmış ve inşasına başlanmış olması nedeniyle, bu santraller için ilave önlemlerin alınması zorunluluğu doğmuştur. İlgili mevzuatın yayımlanmasından sonra yapılan tüm santraller gerekli arıtma tesisleri ile teçhiz edilmiştir.

Termik santrallerin baca gazı emisyonlarına yönelik sınırlamalar Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (SHKKY)'inde belirtilmektedir. Adı geçen Yönetmeliğin Geçici 3. Maddesinde emisyon sınır değerlerini sağlayamayan özelleştirme sürecindeki santrallere, hava kalitesi sınır değerlerinin sağlanması ve ölçüm cihazları ile sürekli izlenmesi koşulu ile, arıtma tesislerinin yapımına yönelik iş termin planı hazırlayarak yetkili makama sunulması halinde, 31.12.2017 tarihine kadar ilave süre verilmiştir.

Bu kapsamda kömürle çalışan ve toz emisyon sınır değerini sağlayamayan santrallere elektro filtre rehabilitasyonu ve kükürt dioksit emisyonu sınır değerini sağlayamayan santrallere Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisi (BGKAT) yapımı için iş termin planları hazırlanarak ilgili valiliklere sunulmuştur. Afşin-Elbistan A Termik Santrali için de BGKAT yapımı ve elektro filtre rehabilitasyonu için iş termin planı verilmiştir.

İş termin planları kapsamında belirtilen yatırımlardan; elektro filtre rehabilitasyonları bazı santrallerde gerçekleştirilmiş, bazı santrallerde ise ihale süreci veya yapım aşaması devam etmektedir. Afşin-Elbistan A Termik Santrali BGKAT Tesisi 2013 Yılı Yatırım Programında iz bedelle yer almaktadır.

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Eylem Planı kapsamında EÜAŞ santrallerinde ağaçlandırma faaliyetleri yürütülmektedir. Öte yandan, santrallerimizin çevreye zarar vermeden çalıştırılması için kömür alma ve kül atma sistemleri tozumu engelleyecek şekilde kurulmakta, santral atığı kül, çürük depo alanlarının üzerinin toprakla kapatılarak doğaya yeniden kazandırma planları kapsamında ağaçlandırma çalışmaları da sürdürülmekte

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17265)

olup, bu çalışmalar çerçevesinde yaklaşık 15.000 dekar alana 1.850.000 adet ağaç dikilmiştir.

Çevre Mevzuatında, termik santrallerin de yer aldığı birçok sanayi tesisi için sınır değerler getirilmiş olup, bu sınır değerlere uyulduğu takdirde bu tesislerin çevreye olumsuz etkileri beklenmemektedir.

Sorular 3, 4:

- Planlanan tesisin çevre ve insan sağlığına olası olumsuz etkilerini azaltmak için öngörülen projeler nelerdir?
- Proje ile ilgili detaylı ve bağımsız analizler yapılmış mıdır? Bu analizlerin sonuçları nelerdir?

Cevaplar 3, 4:

Günümüzde enerji üretim tesislerinin çevreye olan etkileri giderek daha fazla önem kazanmakta ve sadece ulusal boyutta kalmayıp, uluslararası düzeyde de ele alınmaktadır. Gerek ulusal düzeyde gerekse uluslararası düzeyde çevre korumaya yönelik denetimin artırılması, enerji üretim tesislerinde uygulanmakta olan çevre koruma teknolojilerinin geliştirilmesini zorunlu hale getirmiş, tüm enerji üretim tesislerinin çevre korumaya yönelik daha sıkı kontrol sistemleriyle teçhiz edilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Ülkemizde yeni yapılan ve Avrupa Birliği mevzuatına paralel hale getirilmeye çalışılan yasal düzenlemelerle enerji üretim tesislerini ilgilendiren mevzuatın kapsamı genişlemekte ve tesislerde ilave önlemlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Bu kapsamda yeni enerji üretim tesisleri, ulusal ve uluslararası tüm Mevzuatların öngördüğü sınırlamalar dikkate alınarak ve çevre korumaya yönelik arıtma tesisleri ile birlikte teçhiz edilecek şekilde planlanmak zorundadır.

EÜAŞ'a ait termik santrallerin çevre ve insan sağlığına olası olumsuz etkilerini azaltmak için bu santrallere elektro filtre takılmıştır. Ayrıca, bazı termik santrallerimizde baca gazı kükürt arıtma tesisi bulunmaktadır. Termik Santrallerimizdeki elektro filtre ve Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisleri projeleri ilgili son durum aşağıda yer alan tabloda verilmektedir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17265)

ELEKTROFİLTRE- BACAGAZI KÜKÜRT ARITMA TESİSİ

ELEKTROFİLTRE	ELEKTROFİLTRE REHABİLİTASYON DURUMLARI	BGD	BGD DURUMLARI	BGD DEVREYE ALINMA TARİHİ VE ŞU ANDAKİ DURUMU
AFŞİN-EL-BİSTAN A T.S.	VAR	İçme Müdürlüğü tarafından Elektrofiltrelerin bakımı ve onarımları için ihale çalışmaları devam ettirilmektedir	YOK	2012 yılı yatırım programında ve 2013 Yılı Yatırım Programı Tasarısında iz bedelle ve almaktadır.
AFŞİN-EL-BİSTAN B T.S.	VAR		VAR	1 UN 28/10/2004 FAAL 2 UN 04/12/2004 FAAL 3 UN 29/06/2005 FAAL 4 UN 04/10/2005 FAAL
KANGAL T.S.	VAR	Kesin Kabullen yapılarak tamamlanmıştır	3. UNITE	1. ve 2. ünelere BGA yapımı 2012 Yılı Yatırım Programında yer almış olup, gerçekleştirilmesi için çalışmalar devam etmektedir.
ORHANELİ T.S.	VAR		VAR	09.04.1999 FAAL
SEYİTÖMERT.S.	VAR	2010 yılında rehabilitasyonlar tamamlanmıştır	YOK	2013 Yılı Yatırım Programı Tasarısında yer almıştır.
TUNÇBİLEK T.S.	VAR	Ihaleye çıkılmak üzere hazırlıklar devam etmektedir. 2013 yılında ihale edilerek sözleşmesinin imzalanması halinde, 2014 yılı sonunda tamamlanması hedeflenmektedir.	YOK	
YATAĞAN T.S.	VAR	19.01.2012 tarihinde sözleşmesi imzalanan projenin 04.10.2012 tarihinde 3 ünite yer teslimi yapılarak işe başlandı. 2014 yılı ortalarına kadar tamamlanması hedeflenmektedir.	VAR	1 UN 26/01/2007 FAAL 2 UN 01/07/2007 FAAL 3 UN 22/03/2007 FAAL
YENİKÖY T.S.	VAR		VAR	1. UN 28/06/2012 TARİHİNDE, 2. UN 30/08/2012 TARİHİNDE TEST ÇALIŞMALARINA BAŞLANDI
KEMERKÖY T.S.	VAR		VAR	1 UN 22/11/2002 FAAL 2 UN 14/03/2003 FAAL 3 UN 20/12/2002 FAAL
SOMA T.S.	VAR	1 ve 2 Ünite Elektrofiltre rehabilitasyonları tamamlanmıştır, 3 ve 4 Ünite Elektrofiltre rehabilitasyonlarının 2013 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.	YOK	2012 yılı yatırım programında ve 2013 Yılı Yatırım Programı Tasarısında iz bedelle ve almaktadır.
CAN T.S.	VAR		(Akışkan yataklı)	
ÇATALAĞZI T.S.	VAR	1 ünitenin 2013 yılı başı, 2 ünitenin de 2013 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.	YOK	
İHAMİTABAT ELEKTRİK ÜRETİM VE TİC. A.Ş.		Gaz Türbinleri NOx Emisyonlarının Azaltılması İçin Yatırım Odası Yakıtı ve Kontrol Sistemlerinin Değişimi		Çevre Mevzuatı gereği yapılması zorunlu olan proje, 2012 Yılından itibaren Yatırım Programında yer almıştır. 2013 yılında ihalesinin gerçekleştirilmesi halinde 2013 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.